

Runer frå utgravingane i Trondheim bygrunn 1971–94

Med eit tillegg av nyfunne innskrifter elles frå byen (N774–N894)
Av Jan Ragnar Hagland

(Manus til "Norges Innskrifter med de yngre Runer" (NlyR) bind 7)

KJØPMANNSGATA 20-26 (FOLKEBIBLIOTEKSTOMTA)

VI. INNSKRIFTER ELLES MED SETNINGSFORM

[841] N-114423. (Tidlegare omtala: NOR 1993: 11.)

Innskrifta står på ein tilspissa, dekorert trepinne. Gjenstanden er 175 mm lang, 32 mm på det breiaste og 5-7 mm tjukk. Funnet vart gjort i 1991, felt 91/2, i funnkontekst som synest å vera omkasta 1200-talsmasse. Ei nærare arkeologisk datering enn `1200 eller før' synest såleis ikkje mogleg (Ian Reed, Riksantikvarens utgravingskontor, Trondheim, pers. komm.). Pinnen har ei roseliknande utskjering på den eine breisida og eit enkelt rettvingla mønster på den andre. Runene står også på den sida, etter mønsteret, i den enden som ikkje er tilspissa. Innskrifta er 49 mm lang og runene 27-30 mm høge. Siste rune står i god avstand frå enden av pinnen.

R. 3 og r. 6 (**r**) har baa opne bogar. R. 5 har ein sikker, men svært dårleg bevart kvist frå toppen av staven og ned til venstre, og må følgjeleg lesast som kortkvist **t**. På r. 8 er det same stad eit kvistliknade merke. Ved gransking i stereolupe synest det likevel klårt at det ikkje er eit snitt, men helst eit pressmerke i veden. Øvste kvist på r. 9 er også dårleg bevart og ikkje så godt synleg. Kvist ned til venstre frå toppen av staven kan likevel påvisast sikkert. R. 9 er såleis tvillaus **o**:

Y | R ' 1 R * | 1
k i r s t r h i o

Gestr (?) hjó `Gjest (?) hogg'.

Tolkinga av sekvensen **kistr** synest i dette tilfellet nokså open og uviss. Formelt synest det i alle fall å vera eit nominalt ledd med nominativs *-r*. Det skulle då tala for at

sekvensen **hio** må kunna tolkast som pret. 3. pers. sg. av verbet *hÄggva*. Kva det verbet i tilfelle skulle referera til, er heller ikkje så opplagt. Om det var innskrifta eller runene det er tale om, slik vi kjenner til i ein del tilfelle med innskrifter på stein (jf. Peterson 1989: 21), ville vi på ein gjenstand av tre helst venta verbet *rista* eller *rista* (*reist/risti*). I N237

(Sele II) er likevel truleg dette verbet (***iu**) nytta på same vis som her utan språkleg uttrykt objekt. I det tilfellet er gjenstanden (ein steinkross) snarare enn sjølve innskrifta tolka som underforstått objekt (NIyR III: 197). Det kan såleis gi eit visst grunnlag for å sjå sjølve den utskorne pinnen som tilsvarande underforstått objekt i denne innskrifta frå Folkebibliotekstomta.

Det einaste nominalet som rett fram synest å kunna utleiast av sekvensen **kistr**, er ei nominalisering av adjektivet *gerstr* - "bitter" (Fritzner). Det er likevel ingen kontekst korkje til å stadfesta eller avkrefta ein slik tanke. Ettersom eit personnamn godt vil kunna tenkjast i ein posisjon som den vi her har, er den mest nærliggjande løysinga i dette tilfellet trass alt kanskje å sjå sekvensen frå r. 1 til 6 som ein litt avvikande skrivemåte for mannsnamnet *Gestr*. Denne skrivemåten av nett dette namnet synest rett nok ikkje å vera belagd, og det gjer naturlegvis løysinga uviss. Men slik innsetjing av *r* før konsonantsambandet *st* i andre samanhengar finst det godt med belegg for i manuskript med latinsk skrift frå 1200-talet og utetter - *forstr* for *fostr*, *hærsta* for *hæsta*, *avarcorstom* for *avarcostom* ofl. (jf. Seip 1955: 175, Hægstad 1899: 38). Seip tolkar dette som hyperkorrekt skrivemåte i tilfelle det /rs/ allment er assimilert til /ss/. Det finst såleis moglege parallellar i bokskrift til å tolka sekvensane **kistr** som personnamnet *Gestr*. Sekvensen **kistr** vil elles naturlegvis òg kunna lesast som ein metatetisk skrivemåte for *Kistr*, utan at det synest å gi meir presis mening til innskrifta her.